

# تأثیر پوپر در تفکر قرن بیستم

او کم یا بیش و البته نه دقیقاً همان موضعی را دارد که جهان معنی در فلسفه فرگه، جهان او عینی، غیرفیزیکی، مستقل و بی‌زمان است، اما این دو جهان تفاوت‌های مهمی نیز دارند. وی افزود: جهان معنی فرگه ازلی و ابدی است، اما سومین جهان پوپر، از آنجا که مخلوق ذهن ماست ازلی نیست، اما همینکه خلق شد وجودی مستقل و ابدی از خود خواهد داشت. دکتر موحد در ادامه در باب تفاوت‌های منطقی و دلالت‌شناختی اندیشه در فلسفه پوپر و فرگه بحث کرد.

سخنران بعدی، دکتر گرهارد بودین درباره «نظریه معرفت عینی پوپر و پیوند آن با جامعه معرفتی مدرن» صحبت کرد. وی بحث خود را به زبان انگلیسی ارائه کرد و پس از آن دکتر ضیمران چکیده‌ای از بحث را به فارسی برگرداند.

محور اصلی بحث دکتر بودین دیدگاه کارل پوپر درباره جامعه باز و نظریه وی درباره رشد معرفت علمی به همراه مدل سه جهانی معرفت (3 Worlds model of Knowledge) او بود.

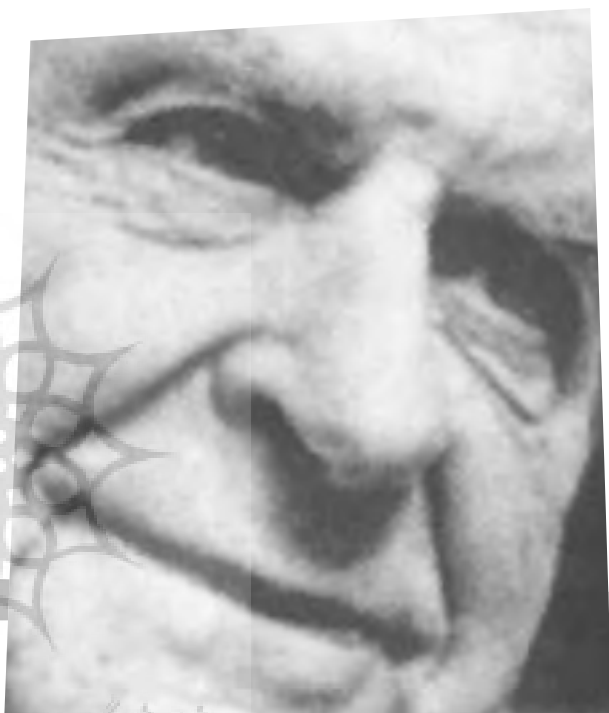
وی گفت: شعار امروزی «جامعه معرفتی» (Knowledge Society) مفهومی است که ریشه در تلاش‌های مربوط به تولید معرفت

سرکارل ریموند پوپر، فیلسوف انگلیسی که تبار اتریشی داشت به سال ۱۹۰۲ در شهر وین زاده شد. در سال ۱۹۳۴ کتاب **منطق اکتشاف علمی** را نوشت و در آن ویژگی نظریه‌های علمی را تشریح کرد. در سال ۱۹۵۶ با انتشار کتاب **فقر تاریخ‌گرایی** به نقد مکتب فرانکفورت پرداخت. اثر مهم دیگر او **جست و جوی ناتمام** نام دارد که در سال ۱۹۷۴ منتشر شد و پوپر در آن نظریه‌های خود را درباره شناخت‌شناسی شرح داد. پوپر در سال ۱۹۹۴ در نود و دو سالگی درگذشت.

به مناسبت صدمین سالگرد تولد پوپر مرکز بین‌المللی گفت و گوی تمدن‌ها با همکاری بخش فرهنگی سفارت اتریش در ایران نشستی را با عنوان «تأثیر پوپر در تفکر قرن بیستم» در روز یکشنبه ۷ مهر ۱۳۸۱ برگزار کرد.

دکتر محمد ضیمران - رئیس جلسه - ضمن بیان چارچوب کلی بحث به دو زبان فارسی و انگلیسی درباره مقالات رسیده توضیحاتی ارائه داد.

دکتر ضیاء موحد اولین سخنران این نشست درباره اندیشه در فلسفه فرگه و پوپر گفت: در فلسفه پوپر جهان سوم یا سومین جهان



دیجیتالی با استفاده از تکنیکهای مهندسی معرفت جدید (Modern Knowledge engineering techniques) دارد.

بودین برای نشان دادن اینکه جامعه معرفتی در نهایت جامعه‌ای باز به معنای پوپری کلمه است، موضوعاتی را مطرح کرد که از آن جمله است: نظریه معرفت عینی، جهان سوم پوپر، چگونگی پیوند این نظریه با جامعه معرفتی، مفهوم جامعه باز و نظریه معرفت، کتابخانه‌های دیجیتال و فرهنگ‌سازی در جهان سوم پوپر.

وی ضمن توضیح این موضوعات گفت: نظریه معرفت پوپر نظریه‌ای منسوخ نبوده و برای آینده جامعه جهانی نقش تعیین کننده می‌تواند داشته باشد.

در پایان سخنان دکتر بودین، جلسه پرسش و پاسخ مطرح شد و پس از استراحت و پذیرایی بخش دوم سمینار با سخنرانی دکتر علی پایا آغاز گشت.

دکتر پایا ضمن بیان «ابهام‌زدایی از منطق موقعیت» گفت: کارل پوپر فیلسوف اتریشی الاصل مقیم انگلیس، آنچه را که با عنوان منطق موقعیت (Situational logic) یا تحلیل موقعیت (Situational analysis) معرفی کرده به منزله یک ابزار روش‌شناسانه برای علوم اجتماعی و

انسانی تدوین کرده است. وی همچنین ضمن معرفی نقادانه رهیافت پوپر و اشاره به کاستیهای احتمالی آن، قرائت سازگاری از «منطق موقعیت یا تحلیل موقعیت» به عنوان یک رهیافت تبیین کننده مناسب برای فهم متأملانه در حوزه علوم اجتماعی و انسانی ارائه کرد. دکتر پایا در ادامه به اعتبار نقشی که مدل «تحلیل موقعیت یا منطق موقعیت» در وحدت بخشی میان رهیافتهای تبیین کننده مختلف دارد، اشاره کرد.

آخرین سخنران این نشست دکتر یوسف اباذری بود که مسئله «جهان سوم پوپر» را بازگو کرد. وی گفت: نظریه جهان ۳ پوپر تلاش فکری مهمی است برای رد معرفت شناسیهایی که محور آنها سوژه است. جهان ۳ جهان هنر، اندیشه، زبان، اخلاق، علم، نهاد و به طور کلی تمام میراث فرهنگی ماست تا بدانجا که در ابژه‌های متعلق به جهان ۱ همچون کتابها، فیلمها و غیره حفظ شده باشد.

دکتر اباذری در ادامه افزود: این نظریه در کنار سایر دستاوردهایش نمایانگر تأثیر اساسی مباحثه و نقادی عقلانی در خلق و حفظ جامعه دموکراتیک است.